

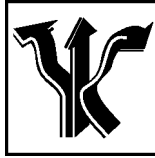
МАУП

Міжрегіональна
Академія управління
персоналом

Збірник наукових праць
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:
практичний досвід
Випуск 1

Хмельницький, 2021

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ
імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 1

Хмельницький - 2021

УДК 378:(082.1)
ББК 74.48я44
А 105

Академічна доброчесність: практичний досвід : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. – Хмельницький : Вид-во МАУП, 2021. – Вип. 1. – 180 с.

У збірнику наукових праць вміщено статті та тези виголошені на науково-практичному семінарі «Академічна доброчесність: практичний досвід», що відбувся у Хмельницькому інституті МАУП 8 квітня 2021 року.

Редакційна колегія:

Головний редактор: Білий Л. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Хмельницького інституту МАУП.

Члени редакційної колегії:

Авсієвич А.В., доктор філософії в галузі права; **Гаюр І.Й.**, кандидат юридичних наук; **Дацюк О.А.**, кандидат богослов'я; **Кошук В.Д.**, кандидат історичних наук; **Лисенко С.О.**, доктор юридичних наук, професор; **Олійник В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Охман О.В.**, кандидат юридичних наук; **Парандій В.О.**, кандидат історичних наук, доцент (відповідальна за випуск); **Савчук Л.О.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Сем'янчук П.М.**, кандидат економічних наук; **Циганюк Ю.В.**, доктор юридичних наук, доцент; **Цимбалюк Г.С.**, кандидат економічних наук.

Рецензенти:

Гуменникова Т.Р., доктор педагогічних наук, професор

Кравчук О.В., доктор наук з державного управління, доцент

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Хмельницького інституту
ПРАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(протокол № 4 від 26 квітня 2021 р.)

© Хмельницький інститут
Міжрегіональної Академії управління персоналом, 2021
© автори статей

УДК 378

Тукусер Ю.Ю. (Tukuser Y.Y.),
здобувачка вищої освіти
(м.Ізмаїл, Одеська обл.)
науковий керівник –
Байрамова О.В.,
кандидат філософських наук
(м.Ізмаїл, Одеська обл.)

ПРОБЛЕМА ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ СУМЛІННОСТІ В АКАДЕМІЧНОМУ ПРОЦЕСІ

THE PROBLEM OF ADHERENCE TO ACADEMIC INTEGRITY IN THE ACADEMIC PROCESS

За останні роки українська наукова та освітня спільнота все більше звертається до питань академічної доброчесності та впровадження міжнародних академічних стандартів. З точки зору світових стандартів освіти, академічна доброчесність є дієвим інструментом забезпечення її якості. Незважаючи на те що проблема боротьби з академічною не доброчесністю тривалий час знаходиться в центрі суспільної уваги, в цій боротьбі досі бракує системності та спрямованості на формування морально-етичних цінностей та підвищення рівня академічної культури взагалі.

Академічна доброчесність в освітньому процесі передбачає наявність розвиненої академічної сумлінності, дотримання людиною певних моральних норм, що ґрунтуються на порядності, справедливості, взаємоповазі один до одного. Проблема дотримання академічної сумлінності, причин деформації відносин між учасниками освітнього процесу, формування основних шляхів її подолання залишаються недостатньо дослідженими.

Серед фундаментальних цінностей академічної доброчесності виділяються такі:

1)чесність - академічні спільноти доброчесності просувають пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, викладання, наукових досліджень і надання сервісів по дорученню адміністрації;

2)довіра - академічні спільноти доброчесності стимулюють і покладаються на клімат взаємної довіри. Клімат довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, який зі свого боку дає можливість науковим пошукам реалізуватися найповнішою мірою;

3)справедливість - академічні спільноти доброчесності встановлюють чіткі й прозорі очікування, стандарти й практики для підтримання справедливості у стосунках між студентами, викладачами та адміністративним персоналом;

4)повага - академічні спільноти доброчесності цінують інтерактивну, кооперативну та партисипативну природу навчання і пізнання. Вони шанують та вважають за належне розмаїття думок та ідей;

5)відповідальність - академічні спільноти доброчесності покладаються на принципи особистої відповідальності, що підсилюється готовністю окремих осіб і груп подавати приклад відповідальної поведінки [1].

З нашої точки зору, можливість відтворення базових цінностей академічної доброчесності можливо за умови сформованості у суб'єкта освітнього процесу академічної сумлінності. Академічна сумлінність - це та константа, якою мають керуватися всі учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової і творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень. І це сьогодні є все більш очевидним, адже саме сумлінність дозволяє людині діяти академічно відповідально, особливо в умовах соціального тиску та спокусу.

Сучасна спільнота відчуває гостру необхідність у розробці нових підходів до конструювання освітнього процесу, викладання та навчання, що мають базуватись на зазначених цінностях, а учасники освітнього процесу повинні бути носіями високого рівня академічної культури та виявляти академічну сумлінність у всіх форматах діяльності.

Створення нового академічного товариства у закладах вищої освіти потребує високого рівня відповідальності всіх учасників освітнього процесу, сформованого почуття відповідальності і усвідомлення соціального контролю. Саме на цій основі можлива продуктивна співпраця й взаємодія всіх учасників освітнього процесу.

Відповідно до пункту 2.3 Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, розроблених у рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні - SAIUP (за підтримки Посольства США) та затверджені наказом МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р., створення атмосфери академічної доброчесності у кожному закладі вищої освіти, хоча й буде непростим, тривалим, але необхідним процесом. На першому етапі важливо забезпечити розуміння всіма учасниками освітнього процесу сутності академічної доброчесності, вимог законодавства і внутрішніх нормативних документів з цих питань, основних видів порушень, зразків правильної поведінки в різних ситуаціях, що можуть призводити до порушень. Для формування здорового освітнього середовища, в якому відсутні неконкурентні переваги для учасників освітньо-наукового процесу доцільно використовувати такі види просвітницької діяльності, як: презентації, тренінги, семінари із запрошенням авторитетних фахівців; обмін досвідом, який сприяє поширенню позитивних практик, впровадження принципів академічної доброчесності у сучасних закладах вищої освіти України і світу .

Формування академічної сумлінності, як складової академічної доброчесності, повинно здійснюватися цілеспрямовано, системно та узгоджено в державному і міжнародному масштабах, не лише у форматі поінформованості щодо відповідальності за порушення правил антиплагіату та умінь правильного цитування, а й з метою формування професійних і загальнокультурних, морально-етичних цінностей, як у здобувачів вищої освіти, так і в науково-педагогічних працівників.

Серед першопричин “кризи академічної сумлінності”, Рей М. Джон пропонує шукати в наступних особливостях функціонування закладів вищої освіти України [2]:

1. Українські здобувачі вищої освіти не мають стандарту академічної поведінки, у них немає також і межі не прийнятності академічної поведінки.

2. Здобувачі вищої освіти не здійснюють самостійний вибір навчальних дисциплін і викладачів, а відповідно, і не відчувають відповідальності за свій власний вибір. Не дивно, що вони намагаються пройти курс навчання з мінімальними зусиллями.

3. Відсутні індивідуальні траєкторії навчання. Здобувачі вищої освіти відвідують разом всі заняття протягом п'яти років, що призводить до академічного паразитизму: слабкі і ледачі здобувачі не відвідують заняття, потім запозичують конспекти у сумлінних здобувачів, списують завдання, користуються допомогою сумлінних здобувачів під час іспитів. При цьому сумлінні здобувачі освіти також підпадають під вплив групи, стають байдужими до навчання і не намагаються максимально реалізувати свій потенціал, так як замість позитивних, їм нав'язують негативні приклади поведінки.

4. Надмірне “накачування” лекціями і свого роду “дресирування” не заохочують здобувачів вищої освіти активно мислити, вирішувати проблеми, а в результаті стає нецікавим і

сам процес навчання, побудований виключно на запам'ятовуванні, без будь-якої практичної спрямованості та відповідальності.

5. Здобувачі вищої освіти мають законне право двічі перескласти іспит, що знімає з викладача відповідальність за сумлінність оцінювання знань. В результаті викладач присвячує значну частину свого часу слабким здобувачам, які змогли б принести користь суспільству, та поганим, які навряд чи зможуть скористатися результатами свого навчання тепер або в майбутньому. Внаслідок цього, викладачі відчувають неповагу з боку слабких здобувачів, та всіляко намагаються не ставити поганим студентам незадовільних оцінок, щоб потім не витратити на них свій час.

Ще однією з причин незадоволення етичних відносин між викладачем і здобувачами вищої освіти є перевантаження навчальних планів, що не сприяє інтелектуальному розвитку молоді людини, позбавляючи його, так званої творчої волі.

Перераховані вище особливості організації освітнього процесу в закладах вищої освіти України не тільки спотворюють взаємини між здобувачем вищої освіти і викладачем, а й критично впливають на навчальний процес, знижуючи якість навчання. Звичайно, в деяких освітніх інституціях України діють самостійно розроблені моделі управління якістю, але очікуваної ефективності вони не забезпечують.

Таким чином, сучасне освітнє середовище з розвиненою академічною культурою повинно функціонувати на принципах:

- відкритого доступу до інформації (доступ широкою громадськості до інформації гарантує участь, формування почуття відповідальності і соціального контролю);
- прозорості інформації: актуальність, якість, достовірність;
- академічної сумлінності та відповідальності всіх учасників освітнього процесу;

З нашої точки зору саме принцип прозорості, заснований на відкритому доступі до інформації про успішність студентів, дозволить організувати освітній процес таким чином, що, наприклад, самі студенти і викладачі будуть вносити внесок в попередження виставлення незаслужених оцінок, а, отже, в забезпечення академічної сумлінності і попередження корупції. Можна припустити, що найбільш складним завданням буде забезпечити для викладачів і адміністрації необхідність неухильного дотримання етичних норм кодексу честі. Ці категорії учасників освітнього процесу довгий час відчували себе тими, хто завжди правий, і змінити таку позицію буде набагато важче, ніж у студентів [3].

Отже, в сучасних закладах вищої освіти цілком реально сконструювати модель взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, яка заснована на особистій відповідальності, академічній сумлінності та інших загальнокультурних та морально етичних цінностях. Перспективним напрямком наукового дослідження є подальший аналіз причин деформаційних процесів у виявленні академічної сумлінності в учасників освітнього процесу з метою формування основних шляхів їх подолання.

Список використаних джерел та літератури:

1. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org.ua/articles/930akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievijinstrumentzabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
2. Академічна корупція в Україні. Р.М.Джонс. <http://www.ji-magazine.lviv.ua/ji-junior/N32-1/johns.htm>
3. Використання нашого потенціалу з найбільшою користю: консолідація Європейського простору вищої освіти.

<http://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/bolonskij-proczes/buxarestske-komyun%D1%96ke.htmlht>.